

Belastingdienst aan de slag met schijnzelfstandigheid

De Belastingdienst gaat per 1 januari a.s. handhaven op schijnzelfstandigheid. Maar wat is schijnzelfstandigheid eigenlijk? En wat betekent die handhaving voor ondernemers in de fruitteelt?

PETER BALTUS, PBALTUS@NFOFRUIT.NL

Een zelfstandige zonder personeel (zzp'er) is een werkende die voor opdrachtgevers werkt zonder dat er sprake is van een dienstverband. Al jaren neemt het aantal zzp'ers sterk toe. De overheid maakt zich hier zorgen over. Nederland telt ongeveer acht miljoen werkenden; daarvan werken er 1,3 miljoen als zzp'er. Dat aantal neemt nog steeds sterk toe. De overheid schat dat ruim 200.000 zzp'ers schijnzelfstandige zijn. De overheid vindt dat om de volgende redenen problematisch:

1. Schijnzelfstandigen worden soms door bedrijven gedwongen om als zzp'er te werken. Die bedrijven willen daarmee kosten besparen en hun risico's beperken. Vaak is de zzp'er in grote mate afhankelijk van de opdrachtgever en wordt hij slecht betaald. Dat maakt de zzp'er erg kwetsbaar. Over dit probleem is al veel gepubliceerd; het komt bijvoorbeeld veel voor onder pakketbezorgers.
2. Soms is de concurrentie van zzp'ers oneerlijk ten opzichte van werkenden in loondienst. Zzp'ers hanteren soms veel lagere tarieven dan voor werkenden in loondienst reëel is.
3. Zzp'ers zijn vaak niet verzekerd en dragen geen premies af voor sociale zekerheid. Dat ziet de overheid als uitholling van het systeem van sociale zekerheid.

4. In de zorg is een trend zichtbaar dat werkenden voor zichzelf beginnen en vervolgens de minder populaire diensten weigeren. Die komen dan op het bordje van de werkenden in loondienst. Omdat er in de zorg een groot gebrek aan personeel is, kunnen zorgorganisaties niet functioneren zonder die zelfstandigen, zelfs als die alleen maar 'gunstige' diensten accepteren. Dat heeft effect op de werkdruk in die organisaties.

In de afgelopen jaren is meerdere keren geprobeerd om de groei van het aantal zzp'ers te beteugelen. Dat is eigenlijk niet gelukt. De overheid ziet het belang van ondernemen, maar wil echt wat doen aan schijnzelfstandigheid. Een schijnzelfstandige presenteert zich als zelfstandige, maar volgens het arbeidsrecht is er sprake van een dienstverband. Met ingang van 1 januari 2025 gaat de Belastingdienst handhaven op schijnzelfstandigheid. Tot nu toe gebeurde dat niet, omdat de overheid niet tot heldere regelgeving kon komen.

Handhaven op schijnzelfstandigheid

De overheid is allereerst begonnen om de fiscale voordelen van voor jezelf werken wat 'in te dammen'. Zo wordt de zelfstandigenaftrek versneld afgebouwd en komt er voor zelfstandigen een verplichting om zich te verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid. Ook gaat er een minimumtarief gelden voor zzp'ers; dat bedraagt met ingang van 1 juli a.s. € 33 per uur. Tot slot stopt de Belastingdienst met het goedkeuren van de zogeheten modelovereenkomsten, die voor een aantal sectoren beschikbaar zijn.

Met ingang van 1 januari 2025 wordt het handhaven op schijnzelfstandigheid dus weer onderdeel van de controles door de Belastingdienst. De Belastingdienst heeft daarvoor tachtig medewerkers beschikbaar; wat overigens geen uitbreiding is van de capaciteit. De Belastingdienst gaat niet met terugwerkende kracht handhaven, dus over periode tot 1 januari 2025 wordt niet gehandhaafd.

De Belastingdienst let op verschillende punten bij de beoordeling op schijnzelfstandigheid. Kort gezegd komt het erop neer dat als de zelfstandige in een sector of bij een bedrijf hetzelfde werk doet als werkenden in loondienst, er sprake is van schijnzelfstandigheid. Bij die

beoordeling worden verschillende criteria gewogen, zoals de aard en de duur van de werkzaamheden, de manier waarop werk en werktijden worden bepaald, de verplichting om het werk al dan niet persoonlijk uit te voeren, de wijze en hoogte van belonen, etc. Ook kijkt de Belastingdienst of de zzp'er zich daadwerkelijk als zelfstandige gedraagt.

Als bij een controle blijkt dat een werkende schijnzelfstandig is, wordt zowel de schijnzelfstandige als de opdrachtgever daarop aangesproken. Voor de opdrachtgever geldt dan dat er met terugwerkende kracht sprake is van een dienstverband. De risico's die de opdrachtgever loopt, zijn dan ook arbeidsrechtelijk. Door het dienstverband ontstaat er namelijk ontslagbescherming, recht op doorbetaling bij ziekte, en de opdrachtgever zal premies moeten afdragen.

Soms wordt als oplossing gezien om gebruik te maken van een zzp-bemiddelaar tussen de zzp'er en opdrachtgever. Daarmee zouden de risico's voor de opdrachtgever beperkt worden. Maar dat is slechts schijn. Door de ketenaansprakelijkheid kan bij een dergelijke bemiddeling niet alleen het bureau aansprakelijk gesteld worden, maar ook de uiteindelijke opdrachtgever. Het afvangen van risico's werkt alleen als de werkende bij de tussenpersoon in loondienst is en zo dus werknemer wordt. Dan is de bemiddelaar uitzender, waar ook haken en ogen aan kleven, zoals ketenaansprakelijkheid.

Advies NFO

Werkt u met zzp'ers? Kijk dan goed of er echt sprake is van zelfstandigheid. Een zzp'er die bij u apparatuur komt onderhouden of een bouwklus aanneemt, vormt uiteraard geen risico. Maar een zzp'er die komt plukken of sorteren kan (waarschijnlijk) niet meer. Zeker niet als hij of zij tegen een laag tarief werkt en bovendien hetzelfde werk doet als medewerkers in loondienst.

Hoewel de fruitsector niet boven aan de prioriteitenlijst van de Belastingdienst staat en er slechts tachtig controleurs zijn, vraagt de handhaving op schijnzelfstandigheid wel aandacht. De website beoordelingarbeidsrelatie.nl is daarvoor een goed startpunt. Hier kunt u een goed beeld krijgen van uw eigen situatie. ●

Doet een zzp'er hetzelfde werk als medewerkers in loondienst? Dan loopt u risico op schijnzelfstandigheid.

Foto: Sharon Schouten